

Aan
Van

Staatssecretaris Bijleveld

a)

3/2
a)

DGBK/ Openbaar Bestuur en Democratie
Bestuurlijke en Financiële Verhoudingen

Contactpersoon

a)

Datum
29 juni 2009

Kenmerk
2009-0000356288

nota

Bevindingen POR 2010 en vervolgaanpak

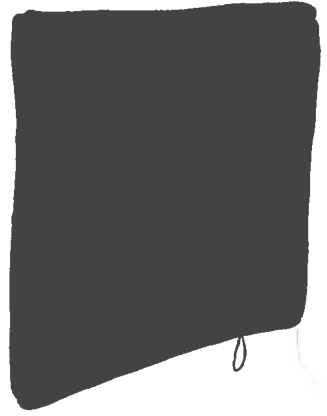
Aanleiding/probleemstelling

Een eerste conceptversie van de Periodieke Onderhoudsrapportage (POR) Gemeentefonds is beschikbaar. Het POR is elk jaar een bijlage bij de begroting van het gemeentefonds.

Opmerking: 29/6 RS
29/6 FL: pdg is:akkoord

Het onderzoek in het kader van het POR is extern uitbesteed. Aan deze bevindingen zijn in de tekst nu nog geen beleidsmatige conclusies verbonden. Die worden onder verantwoordelijkheid van de fondsbeheerders toegevoegd aan de uiteindelijke versie. In deze memo wordt een voorschot genomen op de inhoudelijke conclusies. De uiteindelijke conclusies zullen geen betrekking hebben op herverdelingen, maar op de noodzaak van aanvullend onderzoek naar één of meer clusters. Dit aanvullende onderzoek kan wel leiden tot herverdelingen of de conclusie dat middelen toegevoegd moeten worden. Als de nadere onderzoeken op meerder clusters (beleidsterreinen) aanleiding geven om de verdeling op meerdere clusters aan te passen is er sprake van een groot onderhoudsronde van het gemeentefonds.

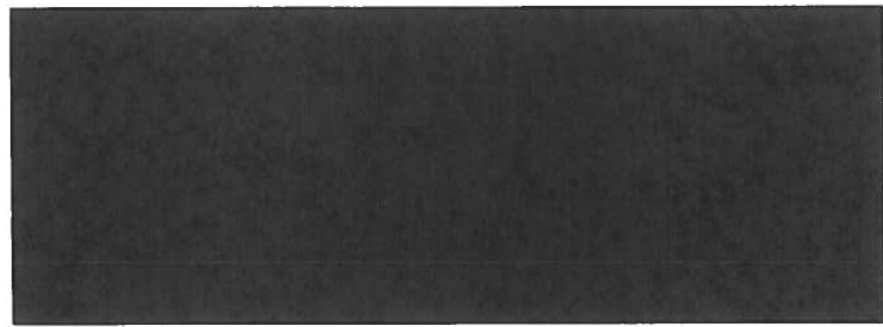
b.

In de concept-versie van het POR springen een aantal clusters (beleidsterreinen) uit het gemeentefonds in het oog. Gemeenten beschikken over meer inkomsten dan bij de verdeling van het gemeentefonds verondersteld (OZB en Overige Eigen Middelen). Dit maakt het mogelijk dat de uitgaven op met name de clusters Wegen en Water, Kunst en Ontspanning, Groen en Openbare Orde en Veiligheid (OOV) hoger zijn dan verondersteld, maar ook bij overige clusters is dit het geval. Het cluster Educatie is het enige cluster waar gemeenten duidelijk minder aan uitgeven dan we bij de verdeling veronderstellen.

Hieronder worden de clusters met de grootste verschillen besproken en wat hier de aanpak zou kunnen zijn.

Advies/actie

b.

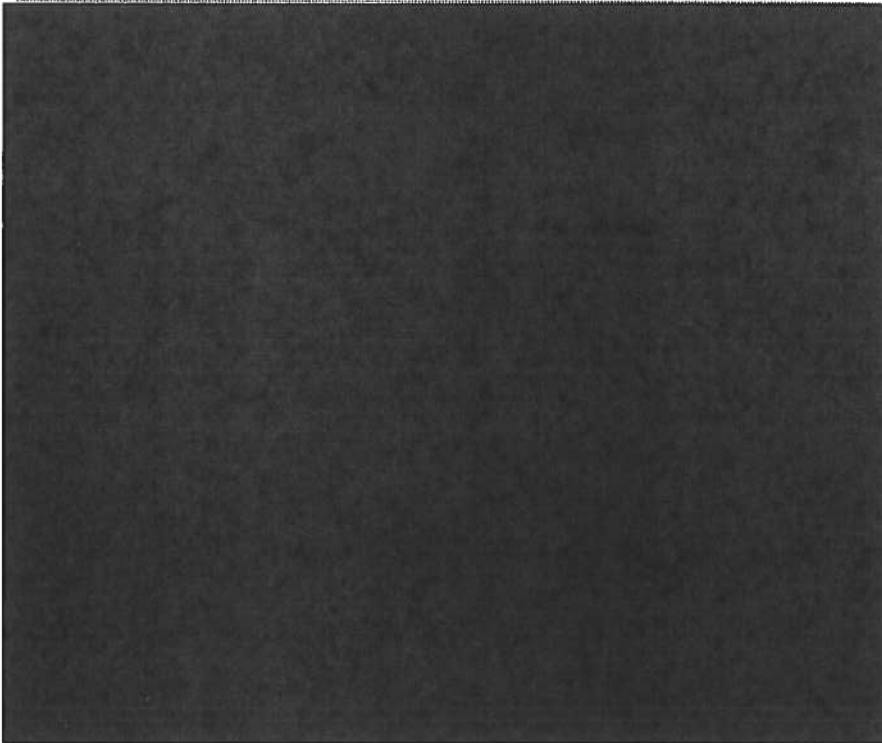
Opmerking: Waarschijnlijk een PO op vrijdag 3 juli.

Calles wordt schriftelijk afgedaan

a)

Datum
29 juni 2009
Kenmerk
2009-0000356288

b.

Toelichting

2. De inkomstenclusters

De feltelijke inkomsten van gemeenten uit de OZB en vanuit de OEM (onder andere Overige belastingen, geldleningen/uitzettingen, grondexploitatie) zijn fors hoger dan in de verdeling van het gemeentefonds wordt verondersteld. In totaal zijn de inkomsten bijna 80 euro per inwoner (komt overeen met circa € 1,3 miljard) hoger dan verondersteld. Dit verschil zien we al een aantal jaren op rij.

Voor een betere verdeling van het gemeentefonds zouden de feltelijke inkomsten van gemeenten en de veronderstelde inkomsten meer op elkaar moeten aansluiten. Dit is mogelijk door de gehanteerde verdeelformules in het gemeentefonds aan te passen op de gemeentelijke actualiteit. Dit leidt tot herverdeeldeffecten bij gemeenten.

Het is wenselijk om in het POR aan te kondigen nader onderzoek uit te voeren naar de inkomstenclusters en op basis hiervan indien bestuurlijk gewenst de formules voor OZB en OEM aan te passen.

Na aanpassing van de verdeelformules voor de OZB en de OEM zal de afwijking van de uitgavenclusters kleiner zijn geworden. De verschillen tussen de feitelijke en veronderstelde uitgaven zouden dan opnieuw beoordeeld kunnen worden op noodzaak tot nader onderzoek. Die is dan kleiner dan nu lijkt.

3. De uitgavenclusters

Op 4 uitgavenclusters zijn de feitelijke uitgaven van gemeenten aanzienlijk hoger dan het gemeentefonds. We zouden in het POR de conclusie kunnen trekken dat op deze clusters nader onderzoek nodig is, waar eventueel een verdeelonderzoek

(Ijkingsonderzoek) uit kan volgen. Dit zijn Wegen en Water, Kunst en Ontspanning, Groen en Openbare orde en veiligheid.

Datum
29 Juni 2009
Kenmerk
2009-0000356288

In het cluster Educatie zijn de feltelijke uitgaven lager dan verondersteld. Nader onderzoek zou eventueel kunnen leiden tot een verlaging van het cluster Educatie in het gemeentefonds. OCW is op dit moment ook bezig met een onderzoek naar de investeringsbeslissingen rondom onderwijshuisvesting. Doordecentralisatie van de middelen voor onderwijshuisvesting naar de schoolbesturen is voor OCW een optie waar over wordt nagedacht. De uitkomst van de POR zou deze discussie kunnen beïnvloeden.

Een verlaging van het cluster Educatie komt ten gunste van de overige clusters en kan onder de bestaande spelregels en bestuurlijke afspraken niet leiden tot een uitname uit het gemeentefonds. Clusters waar gemeenten meer aan uitgaven dan verondersteld worden ook niet aangevuld door de betreffende departementen. Bovendien zou bij een uitname uit het gemeentefonds er minder geld beschikbaar komen voor de taken waar gemeenten hun geld nu aan uitgeven. Het is niet ondenkbaar dat OCW hier andere beelden bij heeft. Hierboven genoemde aanpassing van OZB en OEM zal dit beeld verscherpen.

Bij de eventuele conclusie in het POR willen we de relevante departementen betrekken. Hierdoor worden de departementen tijdig in het traject betrokken dat uiteindelijk ook gevolgen kan hebben voor de beschikbare middelen in het gemeentefonds voor "hun" cluster. *Uiteindelijk moet bedacht worden dat herverdelingen binnen het GF ten gunste van het ene cluster ten laste gaan van andere clusters en tot herverdelingen tussen gemeenten leiden, vanwege een betere aansluiting bij de kostenfactoren.*

De toelichting over de bevindingen in POR t.a.v. het cluster OO&V vindt u in de bijlage.

3. Bevindingen in POR t.a.v. cluster OO&V

Uit het POR 2010 blijkt t.a.v. het cluster OO&V een drietal zaken:

3.1. Volume.

Het verschil tussen veronderstelde uitgaven volgens het ijkpunt en de feitelijke uitgaven van 2008 op 2009 is gestegen; in 2008 lagen de uitgaven van de gemeenten 15 euro per inwoner boven het ijkpunt, in 2009 was dat 18 euro per inwoner of wel 20% van het totaal.

In nominale bedragen is het verschil nu ca € 300 mln. Dat was over 2008 nog ca. € 250 mln.

Een verandering van 15 naar 18 euro per inwoner is op zich niet opmerkelijk, maar in dit geval wel. Het ijkpunt voor het cluster OO&V is namelijk in 2007 herzien. Daarbij is de verdeling aangepast en is de omvang vergroot ten laste van alle andere clusters (met €335 miljoen). Tussen 2006 en 2008 daalde het verschil tussen feitelijke en veronderstelde uitgaven nog van € 27 naar € 15 per inwoner. Vandaar dat we in de scan van vorig jaar opmerkten "voor de gezamenlijke gemeenten het verschil tussen feitelijke en veronderstelde uitgaven op dit cluster kleiner is geworden, wat conform het ingezette beleid is om hiervoor binnen het fonds meer ruimte beschikbaar te stellen."

3.2. Verdeling binnen het cluster over brandweer-uitgaven versus overige OOV-uitgaven

Uit de achterliggende gegevens blijkt dat de stijging van de uitgaven verhoudingsgewijs sterk optreedt bij het onderdeel (overige) openbare orde en veiligheid. Dat groeit in vijf jaar tweemaal zo hard als het veel grotere onderdeel brandweer en rampenbestrijding. Het aandeel van (overige) openbare orde en veiligheid stijgt daardoor van 18% in 2005 naar 24% in 2009.

3.3. Verdeling binnen het cluster over de soorten gemeenten

De bevindingen uit het POR roepen de nodige vragen op over wat dit nu betekent voor de verdeling tussen de grote en kleine gemeenten. Uit het POR blijkt dat de grote gemeenten (meer dan 50.000 inwoners) een grotere overschrijding hebben dan kleine gemeenten (minder dan 20.000 inwoners): respectievelijk 25 en 17 euro per inwoner. Hoe deze verschillen zijn verdeeld binnen het cluster, kan duidelijk worden via nader onderzoek.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan
Van

Minister Plasterk
[Redacted]

DGBK/BDF

Contactpersoon
[Redacted]

Datum
26 maart 2013

Kenmerk
2014-0000558670

nota

Gemeentefonds op hoofdlijnen

Aanleiding/probleemstelling

Op 19 maart heeft u de herijking van het gemeentefonds besproken. U heeft toen aangegeven behoefte te hebben aan een introductie op hoofdlijnen en een aantal kengetallen op de werking van het gemeentefonds. Deze zijn opgenomen in deze nota.

Opmerking [N1]: 5/4 paraaf dBDF

Hiernaast gaf u aan behoefte te hebben aan inzicht in de middelen die bij de decentralisaties aan het gemeentefonds worden toegevoegd en welke deel hiervan extra taken voor gemeenten betreffen. Dit is opgenomen in bijlage 2 bij deze nota. Deze gegevens zijn nog niet openbaar gemaakt en een aantal bedragen zijn nog niet definitief.

Het beeld bestond dat het bij de decentralisaties gaat om €16 miljard voor nieuwe taken, terwijl er nu €18 miljard in het gemeentefonds zit. Dit beeld is nu bijgesteld: bij de decentralisaties gaat het om bijna € 21 miljard waarvan bij ruim € 12 miljard om nieuwe taken.

De toename van € 16 miljard naar 21 miljard is met name het gevolg van de uitbreiding van de decentralisaties met langdurige zorg naast begeleiding. Het verschil tussen € 21 miljard en € 12 miljard wordt met name verklaard door de bestaande middelen op de SZW-begroting (participatiebudget en WWB-inkomensdeel).

Advies/actie

Ter kennisneming.

Opmerking [NL2]: 05/04 NL

Toelichting

1. Drie geldstromen

De uitgaven van gemeenten (in totaal circa 52 mld per jaar) worden uit verschillende inkomstenbronnen bekostigd. Deze gemeentelijke inkomstenbronnen worden ingedeeld in drie inkomstenbronnen:

- Algemene uitkering uit het gemeentefonds 18 mld;
- Eigen inkomsten¹ 17 mld;
- Specifieke uitkeringen 9,3 mld
- Overig (m.n. mutaties reserves 7,7 mld).

In tabel 1 van bijlage 1 is een tabel opgenomen met een nadere uitsplitsing van de gemeentelijke inkomstenbronnen.

¹ Inclusief mutatie reserves

2. Gemeentefonds

Het gemeentefonds betreft algemene middelen voor gemeenten. Binnen het gemeentefonds worden onderscheiden de algemene uitkering, de integratie-uitkering, de decentralisatie-uitkering, de suppletie-uitkering en de aanvullende uitkering. In deze nota wordt de aandacht vooral gericht op de algemene uitkering en het bijbehorende verdeelstelsel met maatstaven en de decentralisatie-uitkering omdat deze uitkeringsvorm in het gemeentefonds tegenwoordig vaak wordt gebruikt. Voor de fondsbeheerders zijn omvang en verdeling de centrale onderwerpen.

Datum
26 maart 2013
Kenmerk
2014-0000558670

2.1 Omvang

In 2012 was het gemeentefonds € 18,1 mld. De omvang van het gemeentefonds verandert ieder jaar afhankelijk van *taakmutaties* en het *accres*.

Bij *taakmutaties* worden middelen aan het fonds toegevoegd of eruit gehaald, omdat gemeenten een bepaalde taak gaan doen of juist niet meer. Het kan ook zijn dat gemeenten de taak wel al uitvoerden, maar dat de taak werd bekostigd uit specifieke uitkeringen. Bij het overgaan van specifieke uitkeringen naar het gemeentefonds verandert niet alleen de bekostigingswijze, maar (als het goed is) ook de bestuurlijke relatie rijk – gemeenten, omdat er bij het gemeentefonds geen individuele relatie departement – bepaalde gemeente meer is. De gemeente is immers primair de beleidsverantwoordelijke geworden en legt verantwoording af aan de gemeenteraad. Dat laat onverlet dat het mogelijk is op macroniveau of meso (type gemeenten) niveau na te gaan hoeveel middelen gemeenten samen uitgeven aan een onderwerp. Bij de Wmo is dat bijvoorbeeld gebeurd. Ook zijn er trajecten mogelijk waarbij middelen geleidelijk aan in het gemeentefonds komen (via integratie-uitkeringen).

Bij het *accres* gaat het om een vergroting of verkleining van het fonds onafhankelijk van de taken. Het *accres* is in de huidige systematiek gekoppeld aan de uitgaven van het rijk. Stijgen (dalen) de uitgaven van het rijk dan stijgt (daalt) het gemeentefonds. De wijze waarop het *accres* wordt bepaald is een afspraak. Deze afspraak wordt 'de *normering*' genoemd. De systematiek van de *normering* waarvoor is gekozen wordt 'gelijk de trap op gelijk de trap af' genoemd. De wijze waarop het *accres* wordt bepaald is een bestuurlijke afspraak. De systematiek van 'gelijk de trap gelijk de trap af' is recent geëvalueerd. Alle partijen (rijk, vng, ipo) hebben de afspraken bevestigd. Welke rijksuitgaven meetellen en welke niet is niet altijd even transparant. Het ministerie van Financiën levert de gegevens hiervoor aan. Deze gegevens worden soms als een 'black box' ervaren, ook door ons.

2.2 Verdeling gemeentefonds

Het gemeentefonds wordt verdeeld over alle gemeenten. Het huidige gemeentefonds is gebaseerd op de principes: *kostengeoriënteerdheid en globaliteit*. Vervolgens speelt de keuze om kastenmaatstaven te vertalen in verdeelmaatstaven.

Kostengeoriënteerd

De meest eenvoudige verdeling denkbaar is het totale bedrag in het gemeentefonds te delen door het aantal gemeenten en dat bedrag toe te kennen aan de gemeenten. Het is onbetwist dat een dergelijke verdeling niet rechtvaardig zou zijn. Amsterdam heeft duidelijk meer kosten dan Renswoude, vanwege onder andere het verschil in inwoneraantallen. Daarnaast zijn er andere factoren waardoor sommige

gemeenten meer kosten hebben dan andere gemeenten. Oppervlakte land heeft een effect op de kosten, omdat een groot oppervlak al snel leidt tot meer wegen. Ook de hoeveelheid oppervlakte water is van belang, gegeven de taak die gemeenten hebben bij het onderhoud van water en ook voor infrastructuur, zoals bruggen.

Datum
26 maart 2013
Kenmerk
2014-0000558670

Bovenstaande geeft al aan dat de factoren die van belang zijn voor de verdeling ook samenhangen met de taken die gemeenten doen. Bij kostengeoriënteerd verdelen worden per taak (b.v. onderhoud wegen) de kostenfactoren (b.v. land) in beeld gebracht. Deze kostenfactoren worden vervolgens vertaald in verdeelmaatstaven. Via de verdeelmaatstaven worden de middelen van het gemeentefonds verdeeld.

Daarnaast wordt aan de hand van de verdeelmaatstaven ook nagegaan wat gemeenten macro/meso voor bepaalde taken uitgeven. Dit om na te gaan of er sprake is van 'scheefgroei'. Indien er structureel meer of minder wordt uitgegeven aan een bepaalde groep van taken (clusters genaamd) kunnen de fondsbeheerders op grond van nadere analyse besluiten dat de verdeling van het gemeentefonds wordt aangepast. De verdeelmaatstaven zijn er dus niet alleen om middelen te verdelen, ze vormen in wezen ook een norm (ook wel aangeduid met 'fictief budget') voor groepen van taken (clusters). Hoe streng deze norm wordt toegepast is een keuze (zie verder onder 4). Er zijn op dit moment 16 clusters, dus voor 16 taakgroepen is het mogelijk na te gaan wat eraan wordt uitgegeven en of dit overeen komt met de norm. Voor een overzicht van de cluster en de omvang zie tabel 2 in bijlage 1.

In het gemeentefonds wordt ook rekening gehouden *met verschillen in de inkomstencapaciteit* van gemeenten op basis van de OZB. De WOZ-waarde van iedere gemeente wordt met een landelijk rekestarief als veronderstelde opbrengst meegenomen in de verdeling. De feitelijke tarieven van gemeenten spelen hierbij dus geen enkele rol. Voor wat de betreft de overige eigen inkomsten van gemeenten (grondexploitaties, kleine belastingen rente e.d.) wordt voor iedere gemeente eenzelfde percentage gehanteerd als veronderstelde inkomsten. Hier wordt dus niet gedifferentieerd naar verschillen in capaciteit tussen gemeenten zoals bij de OZB.

Globaliteit

Het verdeelprincipe 'globaliteit' houdt in dat de verdeling *grofweg* goed moet zijn. Dit perkt het aantal verdeelmaatstaven in. Reden hiervoor is dat er in het gemeentefonds veel geld omgaat. Een grove verdeling per taak is dan voldoende om voor alle taken goed te verdelen.

Een andere reden voor globaliteit is dat het gemeentefonds algemene middelen bevat; de totale hoeveelheid geld moet in verhouding zijn tot de taken, maar in de aanwending zijn gemeenten vrij. Gemeenten kunnen dus taken op verschillende manier oppakken. Sterker nog het uitgangspunt is dat gemeenten de taken verschillend oppakken om zo goed aan te sluiten bij de lokale omstandigheden en lokale wensen. Deze bestedingsvrijheid maakt precies verdelen zowel onmogelijk als ongewenst.

Keuze voor vertaling kostenfactoren in verdeelmaatstaven

Niet alle kostenfactoren worden verdeelmaatstaven. Daar is een aantal redenen voor:

- Ten eerste is er soms de praktische reden dat de 'ideale' gegevens niet beschikbaar zijn en/of het te duur is de gegevens wel beschikbaar te maken.
- Ten tweede moet er als er, bijvoorbeeld bij een taakmutatie een nieuwe

kostenfactor naar voren komt, een keuze worden gemaakt of de kostenfactor wordt vertaald in een verdeelmaatstaf of niet. Hoe bepalend is de kostenfactor? Weegt dit op tegen het principe van globaliteit? Bijvoorbeeld bodemgesteldheid (grofweg veen, klei, zand) is een kostenfactor omdat wegen in veengrond veel eerder verzakken waardoor kosten aan een weg hoger zijn bij veengrond. Het is een beleidskeuze of en in welke mate deze kostenfactor wordt gehonoreerd. Bij deze beleidskeuze spelen drie vragen:

Datum
26 maart 2013
Kenmerk
2014-0000558670

- in hoeverre is er sprake van **gemeentelijke keuzes**
- de tweede vraag is in hoeverre **kunnen gemeenten de verdeelmaatstaf beïnvloeden?**
- De derde vraag is: in hoeverre is het **rechtvaardig dat inwoners van andere gemeenten meebetalen aan de kosten?** Het gemeentefonds is immers een gegeven pot met geld; meer verdeelen naar gemeenten met een slappe bodem betekent minder verdeelen naar gemeenten met zand- en kleigrond. De vraag die hier achter zit is: aan welk gemeentelijk beleid van sommige gemeenten moeten inwoners van alle gemeenten meebetalen?

Door dergelijke afwegingen is de verdeling van het gemeentefonds een beleidskeuze en geen technische exercitie.

In tabel 3 van bijlage 1 is een overzicht opgenomen hoe het verdeelmodel van het gemeentefonds uitwerkt voor verschillende gemeenten. In bijlage 4 zijn enkele interessante kengetallen over het verdeelstelsel van het gemeentefonds opgenomen.

Decentralisatie-uitkeringen

De decentralisatie-uitkering is de afgelopen jaren als nieuwe uitkeringsvorm toegevoegd aan het gemeentefonds omdat voorgaande kabinetten als doelstelling hadden het aantal specifieke uitkeringen sterk terug te dringen. Een belangrijk verschil met de specifieke uitkering is dat het geld vrij besteedbaar blijft en dat er geen verantwoording over hoeft te worden afgelegd aan het Rijk. De verantwoording is net als bij de rest van het gemeentefonds horizontaal aan de gemeenteraad.

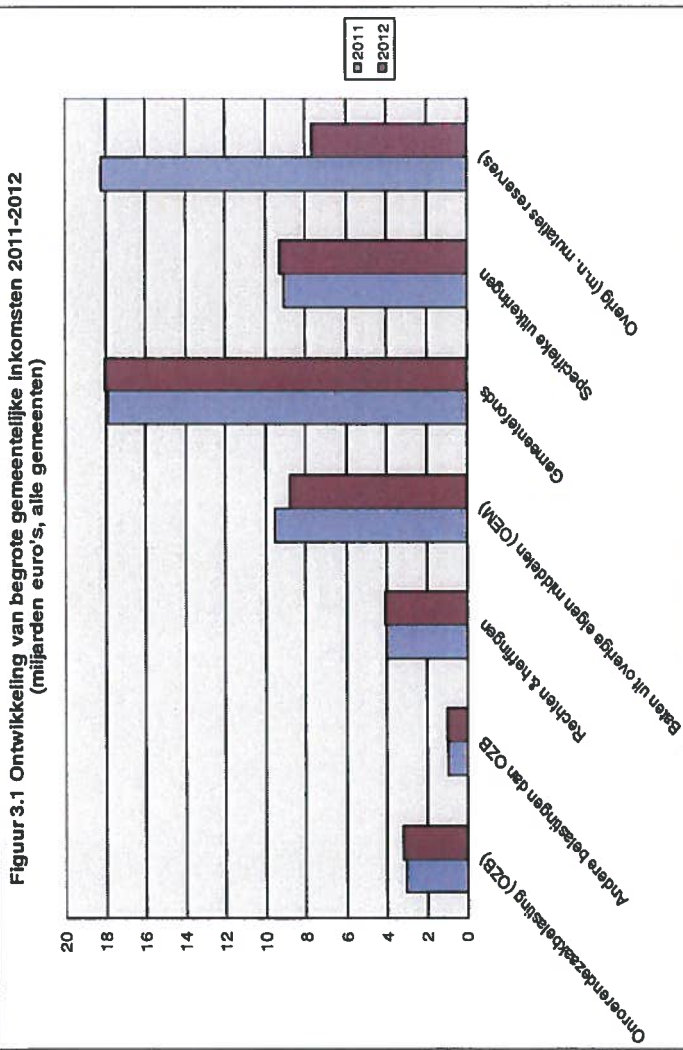
Hiermee is het mogelijk om voor iedere gemeente die in aanmerking komt een afzonderlijk bedrag vast te stellen zonder verdeelformules, of om met een objectief verdeelmodel te werken met afwijkende verdeelmaatstaven ten opzichte het gemeentefonds. Ook kunnen hier in de praktijk meer voorwaarden aan worden gesteld, zoals bestuurlijke afspraken, convenanten of het vooraf indienen van plannen.

Datum
26 maart 2013
Kenmerk
2014-000558670

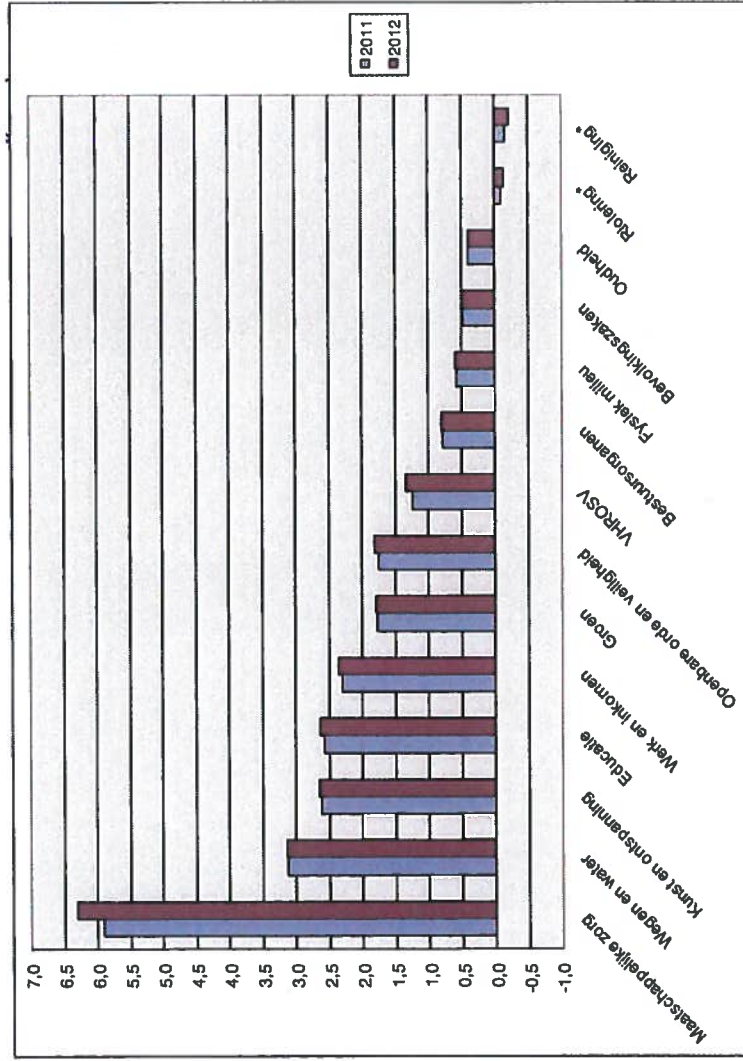
Bijlage 1 Tabel 1 Gemeentelijke inkomsten naar inkomstenbron

Tabel 2. Clusters van het gemeentefonds

Datum
26 maart 2013

* De clusters riolering en reiniging zijn negatief omdat in principe wordt uitgegaan van kostendeckende tarieven door gemeenten en een korting op het gemeentefonds in verband met het BTW-compensatiefonds.

Tabel 3 Omvang algemene uitkering

Datum
26 maart 2013
Kenmerk
2014-0000558670

Gemeente	Algemene uitkering in € per inwoner
Gemiddeld excl G4	821
Blaricum (laagste score)	538
Schiermonnikoog (hoogste score)	2.434
Westland (100.000 inwoners)	656
Delft (100.000 inwoners)	1.038
Groningen	1.164
Eindhoven	950

Bovenstaande tabel laat zien tot welk resultaat de kostengeoriënteerde verdeling leidt. Het gemiddelde van de G4 bedraagt ongeveer 1500 euro per inwoner. Gemeenten ingedeeld in groepjes van twee om het effect van de verdeling te illustreren.

De gemeente Westland en Delft zijn buurgemeenten en hebben allebei ongeveer 100.000 inwoners maar zijn overigens verschillend. Delft is een stedelijke gemeente met bijbehorende structuur. De gemeente Westland is een verzameling van kleine en grotere dorpen. Dit leidt tot aanzienlijke verschillen in algemene uitkering per inwoner.

Groningen en Eindhoven hebben ook ongeveer evenveel inwoners maar de overige structuur kenmerken zijn verschillend. Als Eindhoven per inwoner evenveel zou ontvangen als Groningen zou de algemene uitkering van Eindhoven € 40 miljoen hoger zijn.

Het theoretisch kader moet sterk genoeg zijn om verantwoording over deze verdeling af te kunnen leggen.

Tabel 4 Diverse kengetallen

Datum
26 maart 2013
Kenmerk
2014-0000558670

Aantal maatstaven in 2012:	61
Aantal maatstaven in 1997:	40
Aantal decentralisatie-uitkeringen	42
Aantal gemeenten met uniek vast bedrag	10
waarvan kleinste vaste bedrag (Texel)	0,3 miljoen
waarvan grootste vaste bedrag (Amsterdam)	283 miljoen
Maatstaven die het meeste geld verdeilen (aandeel GF)	9,4 miljard
Inwoners (22%)	3,3 miljard
Woonruimten (14%)	2,1 miljard
Omgevingsadressendichtheid (9%)	1,4 miljard
Jongeren (9%)	1,3 miljard
Klantenpotentieel (8%)	1,3 miljard
Maatstaven gerelateerd aan aantal bijstandsontvangers (3 verschillende maatstaven)	1,4 miljard
Verrekenende OZB	2,1 miljard
Werkelijk opbrengst OZB	3,2 miljard
Verdeeld bedrag maatstaf herindeling 2012	26,4 miljoen

Het aantal maatstaven is met 61 op dit moment vrij groot. Bij de start van het huidige verdeelstelsel waren er nog 40. Met name als gevolg van politieke interventies is het aantal maatstaven geleidelijk opgelopen over de afgelopen 15 jaar. Bij het aantal maatstaven is het relevant dat alle taken van gemeenten in het verdeelstelsel zijn opgenomen met verschillende soorten kostendrijvers (van de brandweer tot sociale dienst) en dat alle gemeenten zijn opgenomen van Vlieland tot en met Amsterdam.

Bijlage 2 (gegevens niet openbaar)

Datum
26 maart 2013
Kenmerk
2014-0000558670

Budgetten gemeenten met betrekking tot de decentralisaties

	Voor decentralisatie	Na decentralisatie
Nieuw: AWBZ naar WMO	€ 12,1 miljard	€ 8,6 miljard
Nieuw: Inkomenssteun chronisch zieken	€ 1,4 miljard	€ 0,8 miljard
Bestaand: WMO in Gemeentefonds	€ 1,7 miljard	€ 0,6 miljard
Nieuw: Jeugdzorg ¹	€ 3,2 miljard	€ 2,6 miljard
Bestaand: Gebundeld participatiebudget ²	€ 3,0 miljard	€ 2,4 miljard
<i>waarvan nieuw: toevoeging doelgroep</i>	€ 24 miljoen	€ 130 miljoen
<i>waarvan bezuiniging Regeerakkoord</i>	€ 176 miljoen	€ 800 miljoen
Bestaand: WWB inkomensdeel ^{2,3}	€ 5,5 miljard	€ 5,6 miljard
<i>waarvan bestaand: opgenomen in gemeentelijke begrotingen 2013</i>	€ 5,5 miljard	€ 5,2 miljard
<i>waarvan nieuw: toevoeging doelgroep</i>	€ 43 miljoen	€ 311 miljoen
Totaal budgetten decentralisaties	€ 26,9 miljard	€ 20,6 miljard
Nieuwe budgetten decentralisaties	€ 16,8 miljard	€ 12,4 miljard

Bij de participatiewet zijn de opgenomen bedragen de verwachte stand voor 2017. Voor Begeleiding en Jeugdzorg betreft het de structurele stand.

¹ Op dit moment loopt nog het onderzoek naar de exacte omvang van het bedrag na decentralisaties. Als gevolg van beleidsmatige mutaties kan de omvang van de doelgroep nog wijzigen. Het bedrag voor decentralisaties betreft de stand 2009 en betreft de uitgaven van Rijk, Provincies en gemeenten gezamenlijk.

² Voor de participatiewet geldt aldus dat in totaal in **2017 ca. 441 mln. wordt toegevoegd voor de nieuwe doelgroepen**. Dat zijn arbeidsgehandicapten die eerder onder de Wajong zouden vallen. Ook worden er middelen toegevoegd vanwege de invoering van beschut werk als gemeentelijk instrument. Tegenover deze toevoeging staat **in 2017 een bezuiniging van ca. 800 mln.** op het gebundeelde re-integratiebudget (inclusief Wsw). De overige middelen worden nu al aan gemeenten verstrekt voor hun taken op het gebied van re-integratie en inkomensvoorziening en Wsw.

³ Exacte omvang afhankelijk van jaarlijkse raming, o.a. op basis van conjuncturele ontwikkeling en loon- en prijsbijstelling.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan
Van

de minister

DGBK/BDF/OFI

Contactpersoon

Datum
31 januari 2014

Kenmerk
2014-0000063148

nota

Groot onderhoud gemeentefonds

Aanleiding/probleemstelling

Publicatie Binnenlands Bestuur: "40 miljoen minder voor G4".

Advies/actie

Opmerking [T1]: 31/1 ST: SPOED
MinBZK wordt via deze nota
geïnformeerd over de
woordvoeringslijn nav de
publicatie in Binnenlands Bestuur
betreffende het groot onderhoud
gemeentefonds.
Tevens worden de onjuistheden uit
dit artikel in deze nota (zie
communicatie) toegelicht.
Vanwege de spoed/actualiteit is
deze nota al onderhands gedeeld
met

a)

b.

Betrokken BZK onderdelen
DGBK, communicatie

Toelichting

Afgelopen maandag hebben wij met u gedeeld wat de voorlopige uitkomsten van het groot onderhoud gemeentefonds zijn en welk proces zal worden doorlopen tot de melcirculaire.

Na het po hebben wij gezocht naar de mogelijkheden om de voorlopige berekeningen van de effecten van het groot onderhoud op gemeenteniveau niet op dit moment naar buiten te brengen maar wel in de melcirculaire 2014 te publiceren. Daarop zijn afspraken gemaakt met ambtelijk VNG dat de effecten per gemeente op 20 maart beschikbaar zullen worden gesteld voor advies door VNG (en de Rfv). Hierover is gecommuniceerd via de politiek assistent deze week.

Op dit moment werken wij nog steeds met de *voorlopige* onderzoeksresultaten; de definitieve resultaten verwachten we rond 10 februari, waarna nog een bewerkingslag plaatsvindt en het draagvlak verder verkend wordt. We kunnen het artikel van Binnenlands Bestuur dan ook niet bevestigen of ontkennen.

Datum
31 januari 2014
Kenmerk
2014-0000063348

Gedurende het proces van het groot onderhoud zijn steeds tussenresultaten gewisseld met onze samenwerkingspartners: ministeries, VNG, platforms van gemeenten en Rfv. Zo zijn in oktober de uitgangspunten voor de verdeling gewisseld met alle partijen, eind november de ijkpunten per gemeentefondscluster met de ministeries en begin januari de voorlopige effecten voor groepen van gemeenten. In de laatste bijeenkomst zijn deze voorlopige effecten alleen getoond; er zijn geen stukken verspreid.

Omdat de G4 een aparte, kleine groep gemeenten vormt, en een van de uitgangspunten van deze herijking nu juist is om de vaste bedragen te objectiveren is het op basis van de gepresenteerde tussenresultaten mogelijk een inschatting te maken van het totaaleffect op de algemene uitkering van de G4.

De stappen om draagvlak te verwerven hebben de onrust verminderd die in 2011 was ontstaan over de herijking of het groot onderhoud, bij zowel ministeries als gemeenten. Uit de gesprekken blijkt tot dusverre draagvlak voor de gemaakte keuzes. Wel loopt er zoals u bekend nog overleg met het ministerie van OCW. Deze stappen maken ook deel uit van het reguliere beleidsproces, waarin beleid wordt ontworpen met inbreng van de stakeholders.

Het is teleurstellend dat er ondanks de gemaakte afspraken publiciteit is gekomen over deze tussenresultaten. Het is niet mogelijk aan te geven wie hiervan de bron is.

Met de gemaakte afspraken is het mogelijk om de meicirculaire en invoering per 1 januari 2015 te realiseren, mits er geen op dit moment niet voorziene problemen optreden. De herijking is een zeer langlopend proces, waarover ook bestuurlijk meerdere malen met de VNG is gesproken. Invoering is van belang. Uitstel zou betekenen dat het gemeentefonds niet op orde is als de drie nieuwe decentralisaties gaan lopen en dat de onderzoeksgegevens uit 2010 onbruikbaar worden (onderzoek herijking ca. € 2 mln). Ook dreigt gezichtsverlies voor BZK omdat na een zeer lange aanloop het traject nu eindelijk tot een uitkomst lijkt te komen.

Ook zijn er naar verwachting herverdeeleffecten bij het niet doorgaan van de gehele herijking (dit nog los van de (veel forsere) effecten van de bezuinigingsmaatregelen op het gemeentefonds en de decentralisaties.) Zo is sprake van een technische wijziging (definitie woonruimte vervangen door de Basisregistratie Adressen en Gebouwen BAG) door te voeren; deze brengen ook herverdeeleffecten met zich mee, die juist in de totale herijking blijken te worden afgevlakt.

Overigens bevat het gedetailleerde artikel van Binnenlands Bestuur een zevental onjuistheden (zie communicatie).

Politieke context

Medefondsbeheerder Financiën, Tweede Kamer (CDA), gemeenteraadsverkiezingen.

Communicatie

Precisering tekst Binnenlands Bestuur (in de volgorde van het artikel):

1. Het is de bedoeling om de vaste bedragen G4 met het groot onderhoud te objectiveren en via maatstaven te verdelen, zoals dat voor alle andere gemeenten allang de gewoonte is. 'Schaalbedrag per huishouden' is geen voornemen: dat zou een vervanging zijn van een vast bedrag.
2. Gemiddeld genomen gaan alle gemeenten er licht op vooruit; alleen de Algemene uitkering van de G4 zou dalen als gevolg van bovengenoemde objectivering. Gemiddelde daling middelgrote gemeenten is niet aan de orde.
3. Het groot onderhoud in 2015 betreft niet slechts een kwart van de totale operatie. Het gaat nu om ca drie kwart.
4. De meerderheid van de gemeenten gaat erop vooruit.
5. Overige eigen middelen (OEM): het is sinds de afspraak in het BOFV (mei 2013) niet de bedoeling geweest om de inkomsten af te romen. Wel is eerder gekeken naar mogelijkheden om de OEM anders te verdelen, maar wegens onduidelijke herverdeel-effecten is daarvan afgezien. Alleen in de beginfase (2011) van het onderzoek heeft de vraag op tafel gelegen of het mogelijk en wenselijk zou zijn om de OEM gedifferentieerd in het verdeelmodel op te nemen.
6. Begin januari is inderdaad een bijeenkomst geweest met vertegenwoordigers van platforms van gemeenten; daar is benadrukt dat deze gegevens vertrouwelijk en voorlopig zijn.
7. Advies RFV over de vaste bedragen: al in 2010 hebben de fondsbeheerders laten weten zich te kunnen vinden in de aanbevelingen van de Rfv (Kabinetstandpunt Rfv-onderzoek naar de positie van de G4 in het Gemeentefonds, 9 september 2010, TK 32123-B).

Datum

31 januari 2014

Kenmerk

2014-0000063348

1. SG
2. minbzk

31/1

spoed

6633
31/1

b.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

cc &
a)

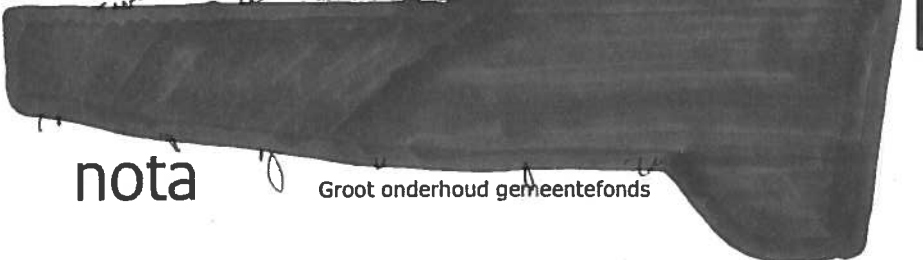

Aan Van *meten te* de minister

DGBK/BDF/OFI
Contactpersoon

Datum
31 januari 2014
Kenmerk
2014-0000063348

b.

nota

Groot onderhoud gemeentefonds

Aanleiding/probleemstelling

Publicatie Binnenlands Bestuur: "40 miljoen minder voor G4" (zie: bijlage).

Opmerking [T1]: 31/1 ST: dgBK is akkoord.

Gedeeld met woordvoering

Advies/actie

b.

Betrokken BZK onderdelen
DGBK, communicatie

Toelichting

Afgelopen maandag hebben wij met u gedeeld wat de voorlopige uitkomsten van het groot onderhoud gemeentefonds zijn en welk proces zal worden doorlopen tot de meicirculaire.

Na het po hebben wij gezocht naar de mogelijkheden om de voorlopige berekeningen van de effecten van het groot onderhoud op gemeenteniveau niet op dit moment naar buiten te brengen maar wel in de meicirculaire 2014 te publiceren. Daarop zijn afspraken gemaakt met ambtelijk VNG dat de effecten per

gemeente op 20 maart beschikbaar zullen worden gesteld voor advies door VNG (en de Rfv). Hierover is gecommuniceerd via de politiek assistent deze week.

Datum
31 Januari 2014
Kenmerk
2014-0000063348

Op dit moment werken wij nog steeds met de *voorlopige* onderzoeksresultaten; de definitieve resultaten verwachten we rond 10 februari, waarna nog een bewerkingslag plaatsvindt en het draagvlak verder verkend wordt. We kunnen het artikel van Binnenlands Bestuur dan ook niet bevestigen of ontkennen.

Gedurende het proces van het groot onderhoud zijn steeds tussenresultaten gewisseld met onze samenwerkingspartners: ministeries, VNG, platforms van gemeenten en Rfv. Zo zijn in oktober de uitgangspunten voor de verdeling gewisseld met alle partijen, eind november de lijnpunten per gemeentefondscluster met de ministeries en begin januari de voorlopige effecten voor groepen van gemeenten. In de laatste bijeenkomst zijn deze voorlopige effecten alleen getoond; er zijn geen stukken verspreid.

Omdat de G4 een aparte, kleine groep gemeenten vormt, en een van de uitgangspunten van deze herijking nu juist is om de vaste bedragen te objectiveren is het op basis van de gepresenteerde tussenresultaten mogelijk een inschatting te maken van het totaaleffect op de algemene uitkering van de G4.

De stappen om draagvlak te verwerven hebben de onrust verminderd die in 2011 was ontstaan over de herijking of het groot onderhoud, bij zowel ministeries als gemeenten. Uit de gesprekken blijkt tot dusverre draagvlak voor de gemaakte keuzes. Wel loopt er zoals u bekend nog overleg met het ministerie van OCW. Deze stappen maken ook deel uit van het reguliere beleidsproces, waarin beleid wordt ontworpen met inbreng van de stakeholders.

Het is teleurstellend dat er ondanks de gemaakte afspraken pubiciteit is gekomen over deze tussenresultaten. Het is niet mogelijk aan te geven wie hiervan de bron is.

Met de gemaakte afspraken is het mogelijk om de meicircularre en invoering per 1 januari 2015 te realiseren, mits er geen op dit moment niet voorziene problemen optreden. De herijking is een zeer langlopend proces, waarover ook bestuurlijk meerdere malen met de VNG is gesproken. Invoering is van belang. Uitstel zou betekenen dat het gemeentefonds niet op orde is als de drie nieuwe decentralisaties gaan lopen en dat de onderzoeksgegevens uit 2010 onbruikbaar worden (onderzoek herijking ca. € 2 mln). Ook dreigt gezichtsverlies voor BZK omdat na een zeer lange aanloop het traject nu eindelijk tot een uitkomst lijkt te komen.

Ook zijn er naar verwachting herverdeeleffecten bij het niet doorgaan van de gehele herijking (dit nog los van de (veel forsere) effecten van de bezuinigingsmaatregelen op het gemeentefonds en de decentralisaties.) Zo is sprake van een technische wijziging (definitie woonruimte vervangen door de Basisregistratie Adressen en Gebouwen BAG) door te voeren; deze brengen ook herverdeeleffecten met zich mee, die juist in de totale herijking blijken te worden afgevlakt.

Overigens bevat het gedetailleerde artikel van Binnenlands Bestuur een zevental onjuistheden (zie communicatie).

Politieke context

Medefondsbeheerder Financiën, Tweede Kamer (CDA), gemeenteraadsverkiezingen. Datum
31 januari 2014

Communicatie

Kenmerk

2014-000063348

Preciseringen tekst Binnenlands Bestuur (In de volgorde van het artikel):

1. Het is de bedoeling om de vaste bedragen G4 met het groot onderhoud te objectiveren en via maatstaven te verdelen, zoals dat voor alle andere gemeenten allang de gewoonte is. 'Schaalbedrag per huishouden' is geen voornemen: dat zou een vervanging zijn van een vast bedrag.
2. Gemiddeld genomen gaan alle gemeenten er licht op vooruit; alleen de Algemene uitkering van de G4 zou dalen als gevolg van bovengenoemde objectivering. Gemiddelde daling middelgrote gemeenten is niet aan de orde.
3. Het groot onderhoud in 2015 betreft niet slechts een kwart van de totale operatie. Het gaat nu om ca drie kwart.
4. De meerderheid van de gemeenten gaat erop vooruit.
5. Overige eigen middelen (OEM): het is sinds de afspraak in het BOFV (mei 2013) niet de bedoeling geweest om de Inkomsten af te romen. Wel is eerder gekeken naar mogelijkheden om de OEM anders te verdelen, maar wenselijke herverdeleffecten is daarvan afgezien. Alleen in de beginfase (2011) van het onderzoek heeft de vraag op tafel gelegen of het mogelijk en wenselijk zou zijn om de OEM gedifferentieerd in het verdeelmodel op te nemen.
6. Begin januari is inderdaad een bijeenkomst geweest met vertegenwoordigers van platforms van gemeenten; daar is benadrukt dat deze gegevens vertrouwelijk en voorlopig zijn.
7. Advies RFV over de vaste bedragen: al in 2010 hebben de fondsbeheerders laten weten zich te kunnen vinden in de aanbevelingen van de RfV (Kabinetstandpunt RfV-onderzoek naar de positie van de G4 in het Gemeentefonds, 9 september 2010, TK 32123-B).

40 MILJOEN EURO MINDER VOOR G4

a) 31 jan 2014 0 reacties

De vier grote steden krijgen vanaf volgend jaar 40 miljoen euro minder van het rijk. Dat is een van de belangrijkste consequenties van de herijking van het gemeentefonds door het rijk.

Uit vertrouwelijke stukken blijkt dat de G4 – Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag – in de nieuwe opzet van het gemeentefonds per 2015 te maken krijgen met een afschaffing van het grootstedelijke vaste bedrag uit de algemene uitkering. Het vaste bedrag voor de vier grote steden gaat van 600 naar 450 miljoen euro. In plaats daarvan krijgen ze straks een zogeheten schaalbedrag per huishouden. Dat compenseert het verlies aan het vaste bedrag deels, maar al bij al gaan schieten ze er samen ruim 40 miljoen euro bij in.

Kazernegemeenten

Voor de vier grote steden betekent de herijking gemiddeld een tekort van ongeveer 18 euro per inwoner. Uit de conceptstukken van de beheerders van het gemeentefonds, de ministeries van Binnenlandse Zaken en Financiën, blijkt dat de 100.000+ gemeenten (zonder de vier grote steden) er bij de herijking per inwoner iets op vooruitgaan. De middelgrote gemeenten daarentegen moeten rekening houden met gemiddeld 5 euro per inwoner minder.

Ook gemeenten met een kazerne binnen hun grenzen zullen even moeten slikken. Die worden na 2015 namelijk gekort op de algemene uitkering. In de huidige situatie tellen alle slaapplaatsen in de kazernes mee in de gemeentelijke woningvoorraad en daarmee bij de verdeling van het gemeentefonds. Straks – na de overgang naar het systeem van de Basisadministratie Adressen en Gebouwen – tellen voor de verdeling van het gemeentefonds slechts nog de gebouwen mee waarin de gebruikers zijn gehuisvest. De gedachte is dat kazernegemeenten in het verleden te veel zijn gematst.

Doorschuiven

De wijzigingen in de verdeling van het gemeentefonds die in volgend jaar ingaan, zijn overigens slechts het begin van de operatie en bestrijken niet meer dan een kwart van de uiteindelijke herijking. De rest van de exercitie, zoals de herijking van de clusters Werk en Inkomen, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stadsvernieuwing en brandweer zijn doorgeschoven naar 2016. De informatie over herverdeling van deze clusters volgt naar verwachting nog wel dit jaar.

Gegevens per gemeente zijn door de fondsbeheerders nog niet naar buiten gebracht. Dat gebeurt naar verluidt pas na terugkoppeling van de reacties van de betrokkenen aan de onderzoekers. De meeste gemeenten zitten na de herverdeling van het gemeentefonds tussen de 9 euro nadeel en 24 euro voordeel per inwoner.

Gemeenten met een hogere opbrengst uit zogeheten Overige Eigen Middelen (dividend en inkomsten uit de grondexploitatie) krijgen niet te maken met een correctie. Bij de start van de herijkingsoperatie was dat nog wel de bedoeling. Gemeenten met relatief veel inkomsten uit (voormalige) nutsaandelen en grondverkoop, vreesden geruime tijd voor een afroming via de algemene uitkering. Ze kunnen gerust zijn.

Platteland

Begin deze maand zijn enkele financieel specialisten van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de G4, de G32, de middelgrote gemeenten en de tien kleine platte landsgemeenten (P10) in vertrouwen ingelicht over de voornemens.

Meicirculaire

De VNG-commissie financiën komt op 13 februari in een extra vergadering bijeen om over de voorgestelde herijking te praten. In maart en april worden de cijfers geactualiseerd naar de begrotingscijfers 2014 – de huidige gegevens zijn gebaseerd op de begroting 2010. In april worden er informatiebijeenkomsten voor de gemeenten georganiseerd en gaat er een brief naar de Tweede Kamer. De bedoeling is dat in de meicirculaire de einduitkomsten worden gepubliceerd.

Einde aparte positie grote steden

De Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) concludeerde ruim vijf jaar geleden voorzichtig dat de G4 geen objectief bedrag uit het gemeentefonds ontvangen - jaarlijks strijken zij zo'n vier miljard euro op. Het verdeelstelsel van het gemeentefonds is in principe objectief. De verdeling kent 60 verdeelcriteria, zoals inwonertal, woningbestand en oppervlakte.

Het is voor gemeenten moeilijk de verdeling door middel van beleid in hun voordeel te beïnvloeden. Die grote objectiviteit van de verdeling geldt echter niet voor de vier grootste gemeenten. Samen verdelen die een kwart van het totale gemeentefonds. Zij kregen in 1997 een aparte positie. De verdeling van het gemeentefonds is op een andere manier tot stand gekomen dan voor de rest van de gemeenten, waardoor ze niet te vergelijken zijn met de overige gemeenten. Dat was volgens de Rfv - en dus nu ook volgens de fondsbeheerders - achterhaald.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan
Van

de minister
[redacted]

DGBK
BDF/OFI

Contactpersoon
[redacted]

Datum
16 mei 2014

Kenmerk
2014-0000558867

nota

Brief Groot onderhoud gemeentefonds in 2015 en 2016

Aanleiding/probleemstelling

De ministerraad heeft op 9 mei ingestemd met verzending van de brief "Groot onderhoud gemeentefonds in 2015 en 2016" aan de Tweede Kamer. De brief wordt op 23 mei verstuurd.

Advies/actie

U wordt geadviseerd de brief te ondertekenen.

Opmerking [L1]: 20/5 LW

Betrokken BZK onderdelen

n.v.t.

Toelichting

Bijgaande brief is op 9 mei besproken en geaccordeerd in de ministerraad. Ten opzichte van die versie is de brief op twee punten aangepast:

1. Op p. 4, 3^e alinea, achter de zin "Het onderhoud dat in 2016 wordt uitgevoerd heeft geen invloed op individuele (sub)clusters die in 2015 al zijn aangepast", worden de extra zinnen toegevoegd "Mogelijk heeft het groot onderhoud 2016 tot gevolg dat het volume moet worden aangepast van alle clusters die in het groot onderhoud 2015 zaten. Dit zal naar rato van de omvang van de clusters gebeuren". Dit is afgesproken in de ministerraad.
2. Op p. 10, in de weergave van het advies van de VNG is toegevoegd: "De VNG vraagt daarbij om een nieuwe actualisatie van de cijfers voor onderwijshuisvesting en uit zorgen over de effecten van de invoering van de BAG zowel voor gemeenten met zorginstellingen met een woonfunctie en als voor gemeenten met studentenhuisvesting; zie ook paragraaf 6 en 8 van deze brief."

Deze zin is toegevoegd op verzoek van de VNG, om duidelijk te laten zien dat de VNG weliswaar instemt met het voorstel, maar oog heeft voor enkele lastige punten voor haar leden. Dit is op 15 mei met u besproken in het po DGBK.

Politieke context

Het gemeentefonds en de aanleiding voor het groot onderhoud zijn op 23 april in een technische briefing besproken met de Tweede Kamer.

Communicatie

Geen persbericht: de adviesaanvraag op 20 maart jl. heeft voldoende aandacht gegenereerd. Het groot onderhoud wordt ook opgenomen in de mei-circulaire 2014.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan
Van

Minister Plasterk
[Redacted]

DGBK/BDF
FIS

Contactpersoon
[Redacted]

Datum
23 april 2014

Kenmerk
2014-0000558818

nota

Brief Tweede Kamer groot onderhoud gemeentefonds

Aanleiding/probleemstelling

Het aanbieden van de brief over het groot onderhoud gemeentefonds aan de Tweede Kamer.

Advies/actie

Instemmen met versturen van de brief aan de Tweede Kamer aan de MR ten behoeve van de behandeling op 9 mei en deze te ondertekenen.

Betrokken BZK onderdelen

Vanuit het DGBK is de directie BDF betrokken.

Toelichting

De concept-brief is op 22 april besproken in het ambtelijk voorportaal de CBJV. Besloten is daar om de brief rechtstreeks naar de MR van 9 mei te sturen. De stukken voor de MR van 9 mei dienen 25 april aangeleverd te worden. In de brief is in de bijlage gedetailleerd uw reactie op de adviezen van de VNG en RFv opgenomen.

Politieke context

Op 23 april heeft een technische briefing aan de Tweede Kamer over het groot onderhoud plaatsgevonden. Bij de aanwezige partijen (PvdA en VVD) is begrip voor het voorgenomen onderhoud en uit de reacties kon steun worden afgeleid. Mevrouw Fokke sprak haar dank uit voor de snelle beantwoording van haar vorige week ingediende vragen. Dhr. Segers van de CU was niet aanwezig. Aandachtpunten zijn de negatieve herverdeeffecten voor de krimpgebieden (19 van de 39 kennen door het onderhoud negatieve effecten) en de gemeenten met kazernes. Voor de krimpgebieden is besproken dat hier het beste naar gekeken kan worden bij de evaluatie van de krimpmaatstaf in het gemeentefonds in de tweede helft van 2014. Voor kazerne gemeenten wordt intern onderzocht welke tijdelijke verzachting mogelijk is ten aanzien van de negatieve herverdeeffecten in de vorm van een concept-motie van het Kamerlid Fokke tegemoet te komen. Deze concept-motie zullen we u binnenkort voorleggen voor akkoord.

Communicatie

Media aandacht blijft beperkt tot regionale media en vakbladen. Er is geen aanleiding voor BZK om dit onderwerp bij de media onder de aandacht te brengen.

Opmerking [T1]: 24/4 AJ: dgBK is akkoord.

24/4 LW

156 ^{WvdA}
4/5
2 minbck

22644
24/4

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan
Van

Minister Plasterk
[REDACTED]

DGBK/BDF
FIS

Contactpersoon
[REDACTED]

Datum
23 april 2014

Kenmerk
2014-0000228486

nota

Brief Tweede Kamer groot onderhoud gemeentefonds

Aanleiding/probleemstelling

Het aanbieden van de brief over het groot onderhoud gemeentefonds aan de Tweede Kamer.

Advies/actie

Instemmen met versturen van de brief aan de Tweede Kamer aan de MR ten behoeve van de behandeling op 9 mei en deze te ondertekenen.

Betrokken BZK onderdelen

Vanuit het DGBK is de directie BDF betrokken.

Toelichting

De concept-brief is op 22 april besproken in het ambtelijk voorportaal de CBJV. Besloten is daar om de brief rechtstreeks naar de MR van 9 mei te sturen. De stukken voor de MR van 9 mei dienen 25 april aangeleverd te worden. In de brief is in de bijlage gedetailleerd uw reactie op de adviezen van de VNG en RFV opgenomen.

Politieke context

Op 23 april heeft een technische briefing aan de Tweede Kamer over het groot onderhoud plaatsgevonden. Bij de aanwezige partijen (PvdA en VVD) is begrip voor het voorgenomen onderhoud en uit de reacties kon steun worden afgeleid. Mevrouw Fokke sprak haar dank uit voor de snelle beantwoording van haar vorige week ingediende vragen. Dhr. Segers van de CU was niet aanwezig. Aandachtpunten zijn de negatieve herverdeeleffecten voor de krimpggebieden (19 van de 39 kennen door het onderhoud negatieve effecten) en de gemeenten met kazernes. Voor de krimpggebieden is besproken dat hier het beste naar gekeken kan worden bij de evaluatie van de krimpmaatstaf in het gemeentefonds in de tweede helft van 2014. Voor kazerne gemeenten wordt intern onderzocht welke tijdelijke verzachting mogelijk is ten aanzien van de negatieve herverdeeleffecten in de vorm van een concept-motie van het Kamerlid Fokke tegemoet te komen. Deze concept-motie zullen we u binnenkort voorleggen voor akkoord.

Communicatie

Media aandacht blijft beperkt tot regionale media en vakbladen. Er is geen aanleiding voor BZK om dit onderwerp bij de media onder de aandacht te brengen.

Opmerking [T1]: 24/4 AJ: dgBK is akkoord.

24/4 LW

Aan
Van

de minister

DGBK/BDF/OFI

Contactpersoon

a.)

a.)

Datum
23 januari 2014

Kenmerk
2014-000555956

nota

Voorlopige uitkomsten groot onderhoud gemeentefonds

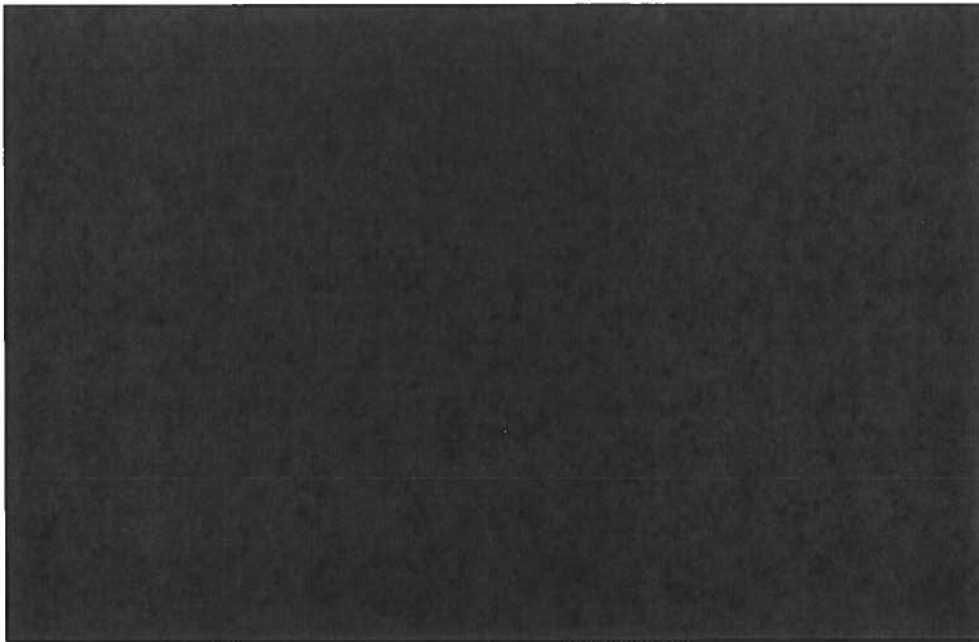
Aanleiding/probleemstelling

In het po van 27 januari willen wij u de voorlopige effecten van het groot onderhoud gemeentefonds laten zien en het vervolgproces voor het groot onderhoud tot aan de meircirculaire 2014 met u bespreken, mede in verband met de Gemeenteraadsverkiezingen.

Het afgelopen jaar hebben wij u twee keer gesproken over het groot onderhoud van het gemeentefonds per 2015¹. Zie ook de achtergrondnotitie (oktober 2013, bijlage 1), waarin de doelen van het groot onderhoud en de uitgangspunten voor de verdeling van het gemeentefonds zijn beschreven.

Eind december heeft onderzoeksbureau Cebeon de eerste versie van de eindresultaten geleverd, zodat we nu inzicht hebben in de voorlopige effecten voor gemeenten (stand 2010). We verwachten begin februari de definitieve versie van het onderzoeksbureau.

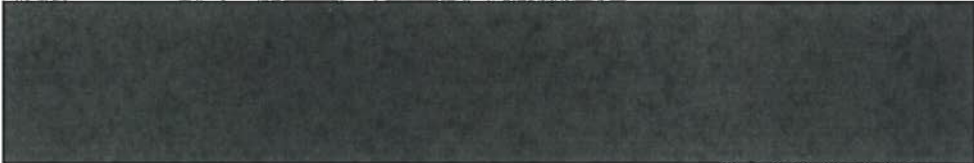
Advies/actie

b.

¹ Voor 3 (sub) clusters wordt het groot onderhoud per 2016 in de verdeling verwerkt.

b.

Datum
23 januari 2014
Kenmerk
2014-0000555956

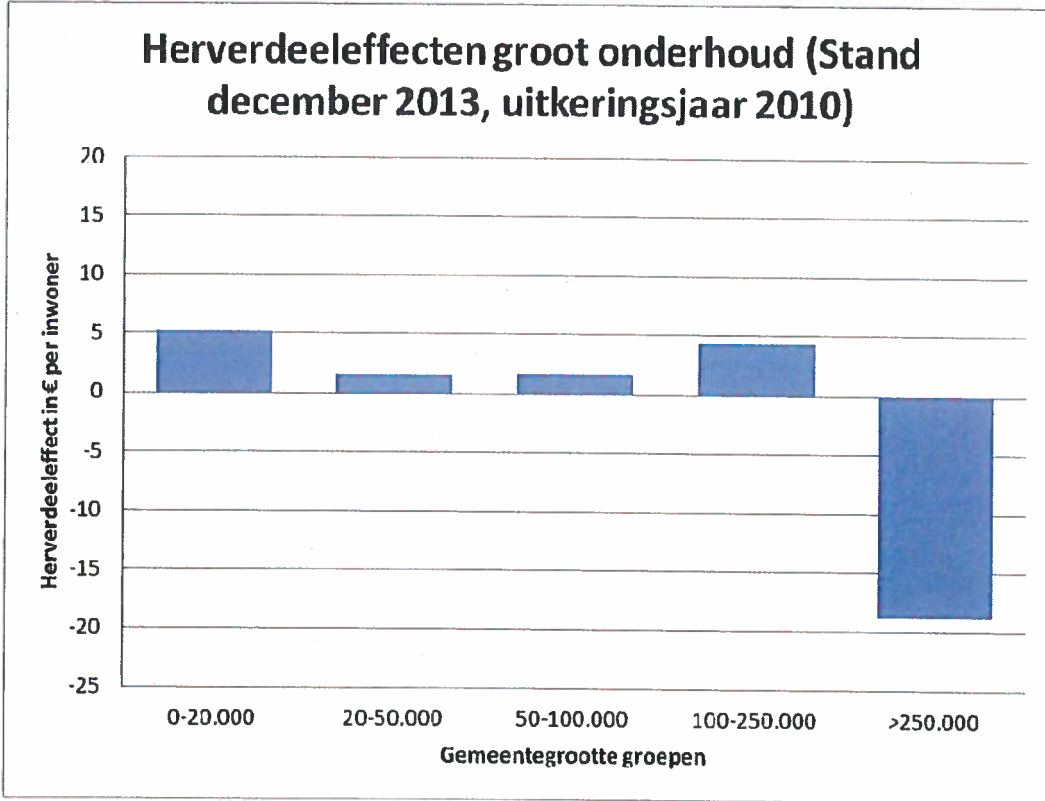
Betrokken BZK onderdelen

Toelichting

1. Effecten voor gemeenten

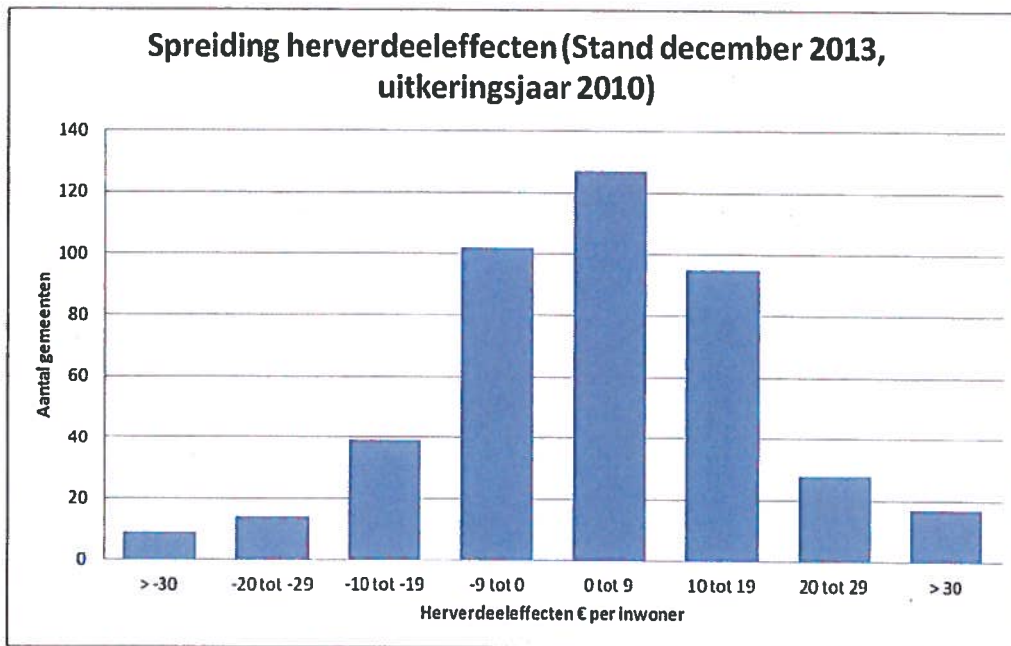
1.1. De herverdeeleffecten

De toepassing van de uitgangspunten geeft voor alle gemeenten het volgende beeld:

Op groepsgroutteniveau naar het aantal inwoners treedt geen duidelijke herverdeling op, met uitzondering van de G4. De G4 ondervinden negatieve herverdeeleeffecten door het zoveel mogelijk afbouwen van de vaste bedragen die zij in de verdeling ontvingen sinds 1997. Dit is uitgewisseld met de controllers van de G4 en het effect lijkt voor hen acceptabel. De meerderheid van de gemeenten (ca. tweederde) gaat er (licht) op vooruit (zie hiervoor bijlage 2).

Datum
23 januari 2014
Kenmerk
2014-0000555956

Twee gemeenten (Ameland en Oirschot) zitten in de categorie met de grootste negatieve herverdeeleeffecten (tussen de - € 55 en - € 50 per inwoner²). De uitschieters in zowel de negatieve als de positieve herverdeeleeffecten worden verklaard door:

- o Aanpassing definities door de invoering van de *Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)* als vervanging van woonruimte (wordt niet meer verzameld). De grootste effecten doen zich voor in gemeenten met kazernes, omdat deze 'woonruimten' niet meer kunnen worden meegeteld. Ook bij een aantal studentensteden treden grote effecten op.
- o *Onderwijshuisvesting*: uit het onderzoek 2011 is gebleken dat de uitgaven van gemeenten voor onderwijshuisvesting achterblijven bij de groei van het cluster. Dit betreft vooral de gemeenten met veel leerlingen in het Voortgezet onderwijs (en in mindere mate het Speciaal onderwijs).
- o *Wegen & Water*: uit het onderzoek 2011 is gebleken dat de kosten van verstedelijkte gemeenten boven het ijkpunt liggen, terwijl bij plattelandsgemeenten de kosten eronder liggen. Door het groot onderhoud vindt dan ook een verschuiving plaats van weinig verstedelijkte gemeenten naar sterk verstedelijkte gemeenten.

² De algemene uitkering aan Ameland daalt hierdoor met 3,3% en die aan Oirschot met 6,1%.

1.2. Overgangsregeling of suppletie-uitkering

Datum
23 januari 2014

Kenmerk
2014-0000555956

Het is gebruikelijk dat er een overgangsregeling of suppletie-uitkering wordt getroffen bij onderhoud en herijking van het fonds en voor de overgang van historische naar objectieve verdelingen. Hiervoor geldt de bestuurlijke afspraak van een maximaal effect van € 15 per inwoner per jaar.

Ambtelijk VNG heeft gesuggereerd uit te gaan van een effect van € 10 per inwoner per jaar. Om de gemeenten de ruimte te geven de effecten beter te kunnen opvangen binnen hun begrotingen. Een deel van deze effecten valt naar verwachting samen met de herverdeeleffecten van de decentralisaties per 2016. Voor negen gemeenten zijn de effecten te groot voor een overgang in 3 jaar; met deze kan een afkoopregeling worden getroffen, wat niet ongebruikelijk is.

2. Proces tot heden & reacties ministeries en gemeenten

Sinds november 2013 hebben we de (voorlopige) resultaten van het groot onderhoud besproken met ministeries (de ijkpunten per cluster) en gemeenten (voorlopige effecten voor groepen van gemeenten). Met uitzondering van het ministerie van OCenW lijken de ministeries reeds te kunnen instemmen met de effecten per cluster. Met OCenW loopt het overleg nog.

De deelnemers in de bijeenkomst voor platforms van gemeenten leken opgelucht te zijn dat de effecten van het groot onderhoud veel kleiner zijn dan verwacht, en dat de algemene uitkering van de G4 per saldo daalt.

Met zowel Rfv als VNG zijn de afgelopen periode inhoudelijk – en voortgangsinformatie uitgewisseld. Het Rfv-secretariaat verwacht dat de Rfv in februari zijn advies vaststelt. Het VNG-bestuur zal naar verwachting zijn advies medio maart geven.

3. Voorstel proces tot meicirculaire 2014

Periode	Actie
Januari	<ul style="list-style-type: none"> • Overleg BZK-OCW • Planning informatiebijeenkomsten met VNG
Februari	<ul style="list-style-type: none"> • 13/2 extra VNG-commissie Financiën (uitgangspunten & proces) • Adviesaanvraag VNG en Rfv (incl. effecten per gemeente stand 2010) • Start interdepartementale afstemming brief groot onderhoud • Advies Rfv • Informatiebijeenkomsten gemeenten (samen met de VNG)
13 maart	Bestuursvergadering VNG: advies groot onderhoud Daarna: brief in MR-procedure
19 maart	Gemeenteraadsverkiezingen
Maart/april	Actualisatie gegevens en (herverdeel)effecten stand 2014
April	Brief naar Tweede Kamer
Mei	Meicirculaire 2014: alle informatie voor groot onderhoud per 2015 (onder voorbehoud instemming Tweede Kamer)

Politieke context

Gemeenteraadsverkiezingen op 19 maart: de effecten van het groot onderhoud zijn beperkt en worden gezien als financieel-technisch; de kans dat ze een rol krijgen in

deze verkiezingen is klein.

Communicatie

Random adviesaanvraag aan VNG (medio februari).

Datum

23 januari 2014

Kenmerk

2014-0000555956

Datum

23 januari 2014

Kenmerk

2014-0000555956

Aan
Van

Minister Plasterk

BDF
FIS/OFI

Contactpersoon

nota

groot onderhoud gemeentefonds en krimpgebieden

Datum
8 april 2014

Kenmerk
2014-0000558693

Aanleiding/probleemstelling

Tweede kamer lid Albert de Vries heeft een overzicht met de effecten van het groot onderhoud gemeentefonds opgesteld per provincie. Hieruit trekt De Vries de conclusie dat het groot onderhoud negatief uitpakt voor de provincies die te maken hebben met krimp, ontgroening en vergrijzing. Hij vraagt zich af of het nodig is of wenselijk om dit aan de orde te stellen op het komend AO of een debat aan te vragen. Binnen de PvdA wordt het geluid van Albert de Vries breed gedragen.

Verder hebben de gemeenten met militaire kazernes en gevangenissen in een brief aan VNG en Rvf aandacht gevraagd voor de effecten die optreden bij het groot onderhoud. Daarnaast heeft de gemeente Wageningen hetzelfde gedaan voor studentenhuisvesting CU heeft hier bij het ministerie navraag naar gedaan.

Advies/actie

b.) [Redacted content]

Betrokken BZK onderdelen

Het groot onderhoud wordt uitgevoerd door de directie BDF binnen DGBK.

Toelichting

Algemeen

- Het uitgangspunt van het groot onderhoud is kostenoriëntatie (objectiviteit). U bent hier eerder over geïnformeerd per nota voor het PO van 13 maart.
- Bijgevoegd de landkaart met herverdeeffecten uit de nota voor 13 maart.
- De adviesaanvragen aan VNG en RFV zijn 20 maart verstuurd. Verwachte reactie 14 april.

Krimpgemeenten/analyse De vries

- De vergelijking van Albert de Vries is op het niveau van provincies gemaakt. Deze vergelijking maakt geen onderscheid tussen wel/geen krimpgemeenten.
- Uit onze analyse van de groep van krimpgemeenten blijkt dat er 20 gemeenten op vooruit gaan en 19 op achteruit. Gemiddeld herverdeeffect voor de krimpgemeenten is € 4 euro per inwoner negatief, w.o. Sluis -/-21 en Vlagtwedde -/- 22 voor alle effecten tezamen.
- Door kostengeoriënteerde verdeling van het gemeentefonds hebben

krimpgemeenten een algemene uitkering die structureel gemiddeld 10% tot 20% hoger ligt dan in grootte vergelijkbare gemeenten. Dit blijft ook na groot onderhoud het geval. Dit is het gevolg van de zwakke sociale structuur in deze gemeente.

Datum
8 april 2014
Kenmerk
2014-0000558693

- Uit het onderzoek dat ten grondslag ligt aan het huidige voorstel groot onderhoud is niet gebleken dat er extra kosten zijn die samenhangen met krimp (i.c. dalende bevolkingsomvang), die in de verdeling van het fonds extra gehonoreerd zouden moeten worden op basis van de kostenoriëntatie.
- Het cluster Volkshuisvesting ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing wordt per 2016 herijkt. De kosten van krimpgemeenten die met herstructurering van de fysieke ruimte vanwege dalende bevolkingsomvang samenhangen komen in dit cluster terug. Als er extra kosten worden geïdentificeerd, dan worden deze in de verdeling vanaf 2016 gehonoreerd.
- Daarnaast wordt de tijdelijke maatstaf krimp 2011-2015 in het gemeentefonds in de tweede helft van 2014 geëvalueerd en valt buiten het groot onderhoud. Kostenaspecten voor gemeenten die met krimp samenhangen worden hier voor zover mogelijk in beeld gebracht.

BAG/kazernes

- Bijgevoegd is een notitie met een toelichting op de BAG problematiek (woningregistratie). Op 3 april heeft een technische briefing plaatsgevonden aan de groep Ermelo c.s., waar begrip is getoond voor onze aanpak, zonder definitief in te stemmen met de negatieve herverdeleffecten.

Planning

- Voorkeur is behandeling in de CBJV van 22 april (mits deadline van 16 april wordt gehaald mede vanwege ontvangst adviezen RfV en VNG op 14 april) Daarna MR van 25 april. Mocht 16 april niet worden gehaald, dan is de volgende CBJV 3 weken later waardoor behandeling in Tweede kamer voor de verzending van de meicirculaire uiterst precair wordt.
- De planning blijft om eind april een brief aan de Tweede Kamer te sturen met de voornemens van het groot onderhoud. Hierin opgenomen is de reactie van het kabinet op de adviezen RfV en VNG.
- Aanbieden van een technische briefing aan de Tweede Kamer is nuttig en mogelijk noodzakelijk zijn voor het goede begrip. Deze moet bij voorkeur gepland worden na de MR en voor het verschijnen van de meicirculaire van het gemeentefonds (planning 28 mei).

Politieke context

Tweede Kamerfracties van PvdA en CU hebben aangegeven op een aantal onderdelen vragen te hebben. De overige departementen kunnen op dit moment instemmen met het voorstel. VNG en RfV brengen 14 april advies uit over het groot onderhoud. De verwachting is dat zij positief zullen adviseren op het totaal met wellicht enkele kanttekeningen.

Communicatie

De aandacht heeft zich tot nu beperkt tot vakbladen en regionale media.

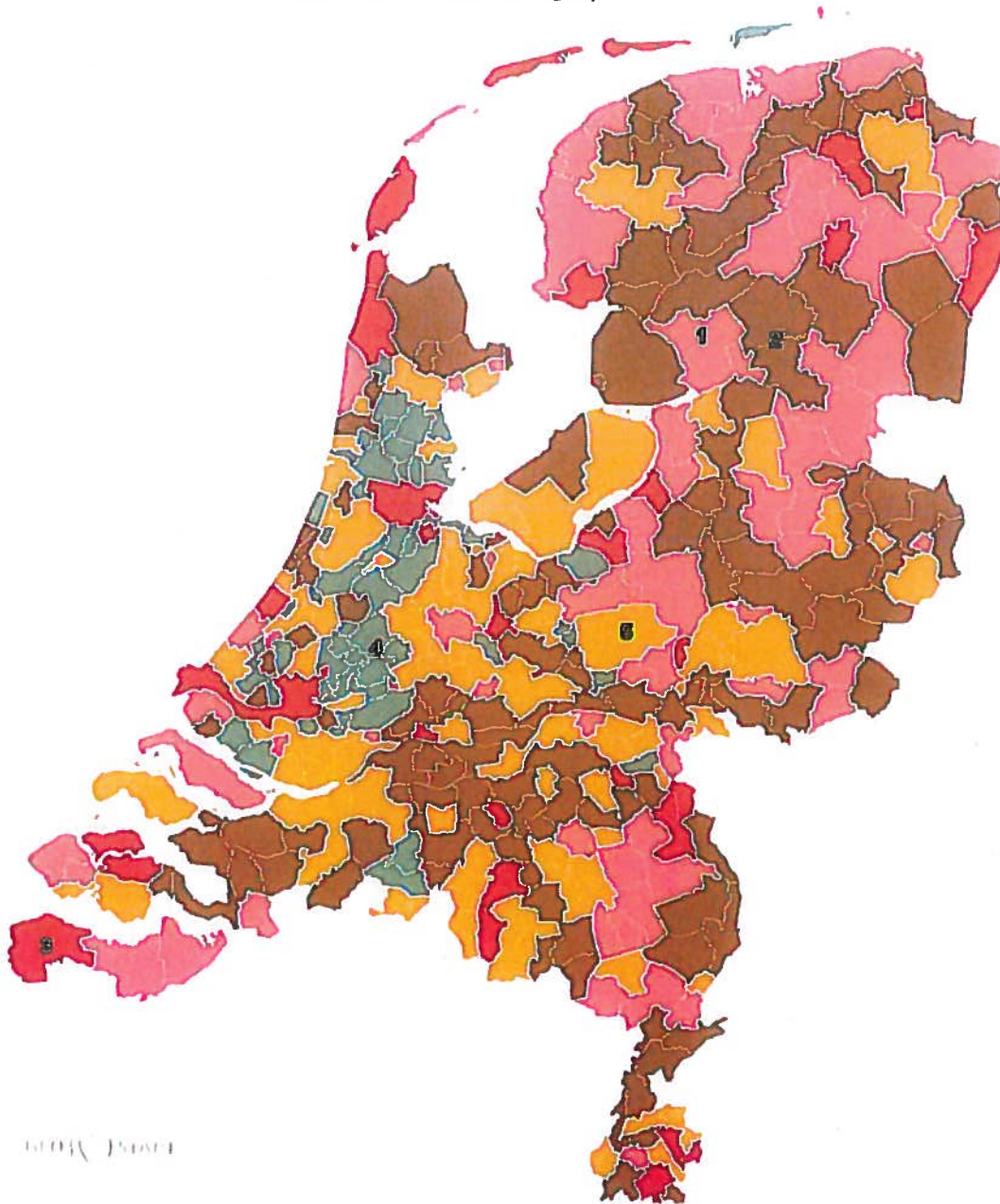

Herverdeeeffecten

Datum
8 april 2014

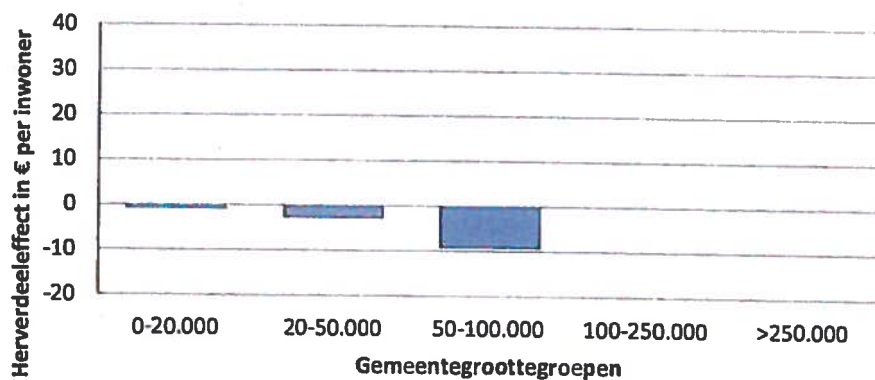
Kenmerk
2014-0000558693

1. Herverdeeeffect tussen - 15 en - 6 euro per inwoner (roze)
2. Herverdeeeffect tussen - 5 en 5 euro per inwoner (groenbruin)
3. Herverdeeeffect > - 15 euro per inwoner (oranje)
4. Herverdeeeffect > 15 euro per inwoner (lichtgroen)
5. Herverdeeeffect tussen 6 en 15 euro per inwoner (okergeel)

Datum
8 april 2014
Kenmerk
2014-0000558693

Herverdeeleffecten gemeenten krimpmaatstaf (Stand maart 2014, uitkeringsjaar 2010)

Bijlage

Datum

8 april 2014

Kenmerk

2014-0000558693

Gevolgen nieuwe woningregistratie voor verdeling gemeentefonds

Per 2015 worden de uitkomsten van het groot onderhoud gemeentefonds ingevoerd. Onderdeel daarvan is het verwerken van de gevolgen van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), een nieuwe woningregistratie. De BAG is een verantwoordelijkheid van het ministerie van IenM. De fondsbeheerders zijn één van de vele gebruikers van de BAG en hebben besloten om de onbedoelde effecten van de BAG mee te nemen bij het groot onderhoud gemeentefonds. BZK heeft de negatieve financiële gevolgen van de nieuwe woningregistratie in het traject van het groot onderhoud gemeentefonds zoveel mogelijk beperkt, waarbij tegelijkertijd ook is gekeken naar de kosten die gemeenten maken op de betreffende beleidsterreinen (kostenoriëntatie Financiële-verhoudingswet). Door diverse maatregelen en het hanteren van vervangende verdeelmaatstaven is voor het grootste effect van de BAG een oplossing gevonden.

BZK heeft op 3 april op ambtelijk niveau een gesprek gehad met de groep Ermelo c.s., waarbij de maatregelen van BZK om de BAG-effecten te verkleinen verder zijn toegelicht. Hiermee zijn de BAG-effecten op verzoek van de gemeenten voor zover mogelijk geïsoleerd inzichtelijk gemaakt.

Met name gemeenten met kazernes en/of gevangenissen zijn ontevreden. Van het oogpunt van kostenoriëntatie wil BZK de kazernes en gevangenissen niet langer in de verdeling van het gemeentefonds honoreren.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan
Van

de minister

DGBK/BDF/OFI

Contactpersoon

Datum
23 januari 2014

Kenmerk
2014-000047690

nota

Voorlopige uitkomsten groot onderhoud gemeentefonds

Aanleiding/probleemstelling

In het po van 27 januari willen wij u de voorlopige effecten van het groot onderhoud gemeentefonds laten zien en het vervolgproces voor het groot onderhoud tot aan de meircirculaire 2014 met u bespreken, mede in verband met de Gemeenteraadsverkiezingen.

Het afgelopen jaar hebben wij u twee keer gesproken over het groot onderhoud van het gemeentefonds per 2015¹. Zie ook de achtergrondnotitie (oktober 2013, bijlage 1), waarin de doelen van het groot onderhoud en de uitgangspunten voor de verdeling van het gemeentefonds zijn beschreven.

Eind december heeft onderzoeksbureau Cebeon de eerste versie van de eindresultaten geleverd, zodat we nu inzicht hebben in de voorlopige effecten voor gemeenten (stand 2010). We verwachten begin februari de definitieve versie van het onderzoeksbureau.

Advies/actie

¹ Voor 3 (sub) clusters wordt het groot onderhoud per 2016 in de verdeling verwerkt.

de VNG om advies te geven voor de melcirculaire. Late publicatie = 1 jaar uitstel groot onderhoud en onbruikbaarheid van de huidige onderzoeksgegevens. Als we de VNG in februari om advies vragen, wil de VNG 13 maart haar advies uitbrengen (zie paragraaf 4). In dat geval kunt u de Tweede Kamer in april informeren en is publicatie (onder voorbehoud) in de melcirculaire mogelijk.

Datum
23 januari 2014
Kenmerk
2014-0000047690

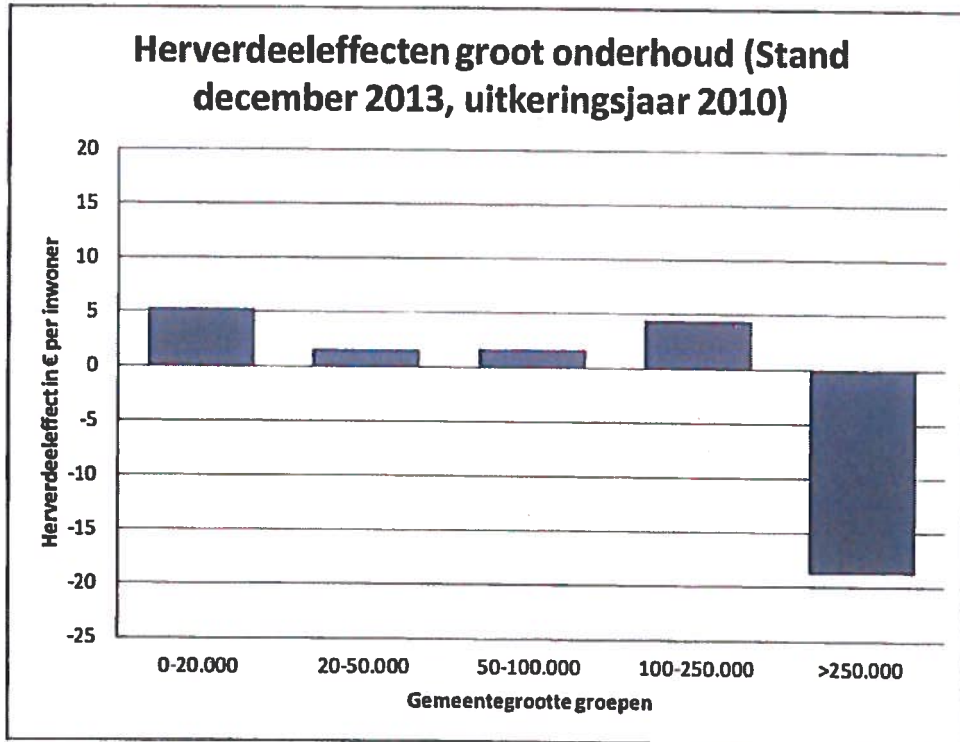
Betrokken BZK onderdelen

Toelichting

1. Effecten voor gemeenten

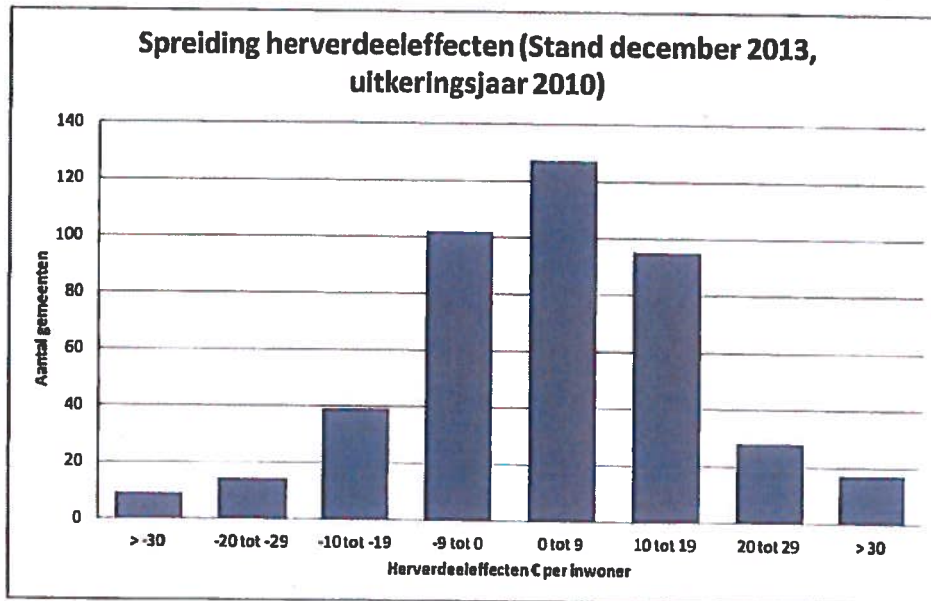
1.1. De herverdeeleffecten

De toepassing van de uitgangspunten geeft voor alle gemeenten het volgende beeld:

Op groepsniveau naar het aantal inwoners treedt geen duidelijke herverdeling op, met uitzondering van de G4. De G4 ondervindt negatieve herverdeeleffecten door het zoveel mogelijk afbouwen van de vaste bedragen die zij in de verdeling ontvingen sinds 1997. Dit is uitgewisseld met de controllers van de G4 en het effect lijkt voor hen acceptabel. De meerderheid van de gemeenten (ca. tweederde) gaat er (licht) op vooruit (zie hiervoor bijlage 2).

Datum
23 januari 2014
Kenmerk
2014-0000047690

Twee gemeenten (Ameland en Oirschot) zitten in de categorie met de grootste negatieve herverdeeleffecten (tussen de - € 55 en - € 50 per inwoner²). De uitschieters in zowel de negatieve als de positieve herverdeeleffecten worden verklaard door:

- o **Aanpassing definitie** door de invoering van de *Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)* als vervanging van woonruimte (wordt niet meer verzameld). De grootste effecten doen zich voor in gemeenten met kazernes, omdat deze 'woonruimten' niet meer kunnen worden meegeteld. Ook bij een aantal studentensteden treden grote effecten op.
- o **Onderwijshuisvesting**: uit het onderzoek 2011 is gebleken dat de uitgaven van gemeenten voor onderwijshuisvesting achterblijven bij de groei van het cluster. Dit betreft vooral de gemeenten met veel leerlingen in het voortgezet onderwijs (en in mindere mate het speciaal onderwijs).
- o **Wegen & Water**: uit het onderzoek 2011 is gebleken dat de kosten van verstedelijkte gemeenten boven het tjkpunt liggen, terwijl bij plattelandsgemeenten de kosten eronder liggen. Door het groot onderhoud vindt dan ook een verschuiving plaats van weinig verstedelijkte gemeenten naar sterk verstedelijkte gemeenten.

² De algemene uitkering aan Ameland daalt hierdoor met 3,3% en die aan Oirschot met 6,1%.

1.2. Overgangsregeling of suppletie-uitkering

Het is gebruikelijk dat er een overgangsregeling of suppletie-uitkering wordt getroffen bij onderhoud en herijking van het fonds en voor de overgang van historische naar objectieve verdelingen. Hiervoor geldt de bestuurlijke afspraak van een maximaal effect van € 15 per inwoner per jaar.

Ambtelijk VNG heeft gesuggereerd uit te gaan van een effect van € 10 per inwoner per jaar. Om de gemeenten de ruimte te geven de effecten beter te kunnen opvangen binnen hun begrotingen. Een deel van deze effecten valt naar verwachting samen met de herverdeel-effecten van de decentralisaties per 2016. Voor negen gemeenten zijn de effecten te groot voor een overgang in 3 jaar; met deze kan een afkoopregeling worden getroffen, wat niet ongebruikelijk is.

Datum
23 januari 2014
Kenmerk
2014-0000047690

2. Proces tot heden & reacties ministeries en gemeenten

Sinds november 2013 hebben we de (voorlopige) resultaten van het groot onderhoud besproken met ministeries (de ijkpunten per cluster) en gemeenten (voorlopige effecten voor groepen van gemeenten). Met uitzondering van het ministerie van OCenW lijken de ministeries reeds te kunnen instemmen met de effecten per cluster. Met OCenW loopt het overleg nog.

De deelnemers in de bijeenkomst voor platforms van gemeenten leken opgelucht te zijn dat de effecten van het groot onderhoud veel kleiner zijn dan verwacht, en dat de algemene uitkering van de G4 per saldo daalt.

Met zowel Rfv als VNG zijn de afgelopen periode inhoudelijk – en voortgangsinformatie uitgewisseld. Het Rfv-secretariaat verwacht dat de Rfv in februari zijn advies vaststelt. Het VNG-bestuur zal naar verwachting zijn advies medio maart geven.

3. Voorstel proces tot meicirculaire 2014

Periode	Actie
Januari	<ul style="list-style-type: none"> • Overleg BZK-OCW • Planning Informatiebijeenkomsten met VNG
Februari	<ul style="list-style-type: none"> • 13/2 extra VNG-commissie Financiën (uitgangspunten & proces) • Adviesaanvraag VNG en Rfv (Incl. effecten per gemeente stand 2010) • Start Interdepartementale afstemming brief groot onderhoud • Advies Rfv • Informatiebijeenkomsten gemeenten (samen met de VNG)
13 maart	Bestuursvergadering VNG: advies groot onderhoud Daarna: brief in MR-procedure
19 maart	Gemeenteraadsverkiezingen
Maart/april	Actualisatie gegevens en (herverdeel)effecten stand 2014
April	Brief naar Tweede Kamer
Mei	Meicirculaire 2014: alle informatie voor groot onderhoud per 2015 (onder voorbehoud instemming Tweede Kamer)

Politieke context

Gemeenteraadsverkiezingen op 19 maart: de effecten van het groot onderhoud zijn beperkt en worden gezien als financieel-technisch; de kans dat ze een rol krijgen in deze verkiezingen is klein.

Communicatie

Rondom adviesaanvraag aan VNG (medio februari).